

Miért nincs nekünk tengerünk? Egész nyáron lubickolhatnánk benne. (2. old.)

A bolhányi Boldizsár kiugrott a hajóból, s visszanyerte eredeti méretét. (7. old.)

Élt egyszer egy aranyhal, bőre teli arannyal. (8. old.)

NAPSUGÁR

6.

GYERMEKIRODALMI LAP • LXIII. ÉVFOLYAM • 702. SZÁM

2019. JÚNIUS

BERTÓTI JOHANNA

Tenger

Képzeld a tenger, legyenél csodás, a víz minden parton, erdőn.

Am ha jön a szél és felbörgöl, libabodik, szél vihar nyúlik

hullámok
Csak a vízben
szél, szélcsengetés
szél a libabodik

A víz a széllel
hogy válskodik
Nézeljék a hirtelen
szélcsengetés

És tényleg a tenger legyen csodás, a víz minden parton, erdőn.

KISS LEHEL

A vízzel nem lesz gond

Miért nincs nekünk tengerünk?

A kert végében például, vagy akárhol... Csak lenne! Egész nyáron libickolhatnánk benne, télen pedig – mondjuk – korcsolyázhatnánk a tetején, és Anyáéknak nem lenne gondjuk, mert megfulladni teljességgel lehetetlen volna, ha lenne egy igazi tengerünk – amilyenre én gondolok.

De tényleg: miért nincs nekünk tengerünk?

Nagypapi és még Apa sem gondolt rá soha, hogy lesz fia majd, s a fiának is tán egy fia, akinek szintén jól fogna egy tenger a kert végében például, vagy akárhol? Mert ilyen nem-gondolós az ember, csak arra, hogy „megfulladhatsz!” s hogy „betörhet a jég!” Abban a tengerben ilyesmi nem lesz semmiképp, amit én építek majd, s még Bakancs is segít a földkotorásban, csak annyit kell mondanom: „Itt tenger lesz, Bakancs! Áss!” Homokot is hozok egy-egy zsebbel mindig a játszótérről, mert úgy tenger a tenger, ha van homok a partján, sőt még benne is, s dísznek lesz pár sima, szép kavics...

A vízzel nem lesz gond, az van elég, csak a tömlőt kell rászerezni még a csapra, s kihúzni a kert végébe, vagy akárhova, ahol már kerengnek a sirályok a nagy meder fölött... Apát megkérem, hogy bekötött szemmel húzza azt a gumicsövet, s tartsa, míg azt nem mondom: „Megtelt!”, míg azt nem kiáltom: „Anyá, zárd a csapot, légy szíves, és hozd a konyhából a sót!”, míg azt nem kiáltom: „Nagypapi is jöjjön, de csak csukott szemmel!”, míg azt nem mondom: „Tááááám!”

És akkor lesz ám csodálkozás meg minden, és ölelgetnek, hogy „Huncutom!” meg „Kincsem!”, és gondolkodnak, hogy eddig miért is nem volt nekünk tengerünk?

Aztán Apa a tömlőt visszahúzza, Anya halakat rendel a netről, Nagypapi előkeresi régi napernyőjét, Bakancs elcsaholja a jó hírt, s a megnyitón ott lesz majd az egész utca.

**Röpülj, hajóm! – Ady Endre híres sorával biztatunk:
röpülj a nyárba, a vidám, szabad vakációba!
Mindegy, hogy vitorlással, kerékpáron,
gördeszkán vagy két jó csikó-lábadon –
csak ki a szabadba!
Hadd fújja hajadat a szél,
fényesítse arcodat a napsugár!**

BALÁZS IMRE JÓZSEF

Tenger

Ha bűvárruhát veszel, s alámerülsz,
Tompá fényű, zöld világba kerülsz.
Vöröslő korallok integetnek,
Messzebről ezüst halak derengnek,
Homokba süppedt, régi hajóroncsok
S elfelejtett atlantiszi tornyok.

BALEY ENDRE

Vakáció

Ó, Ó – kezdődik a szó,
IÓ, IÓ – ez nekem való,
CIÓ, CIÓ – dalol a rigó,
ÁCIÓ, ÁCIÓ – fára mászni jó!
KÁCIÓ, KÁCIÓ – hívogat a tó,
AKÁCIÓ, AKÁCIÓ – de csalogató,
VAKÁCIÓ, VAKÁCIÓ,
viszlát sulí, itt a buli,
kezdődjék a show!

BALAJTHY FERENC

Jár ide, jár oda

Iskola, iskola,
Minden gyerek
Jár ide, jár oda!

Ha bezár az iskola,
Iskola, hová jár
A sok puja, sok puja?

Erdőre meg mezőre,
Völgybe, a hegytetőre,
Csobbanni a vizekbe.

Ha kinyit az iskola,
Iskola, minden gyerek
Jár ide, jár oda!

Iskolába minden gyerek
Ide jár, meg oda jár,
Amíg el nem jön a nyár!

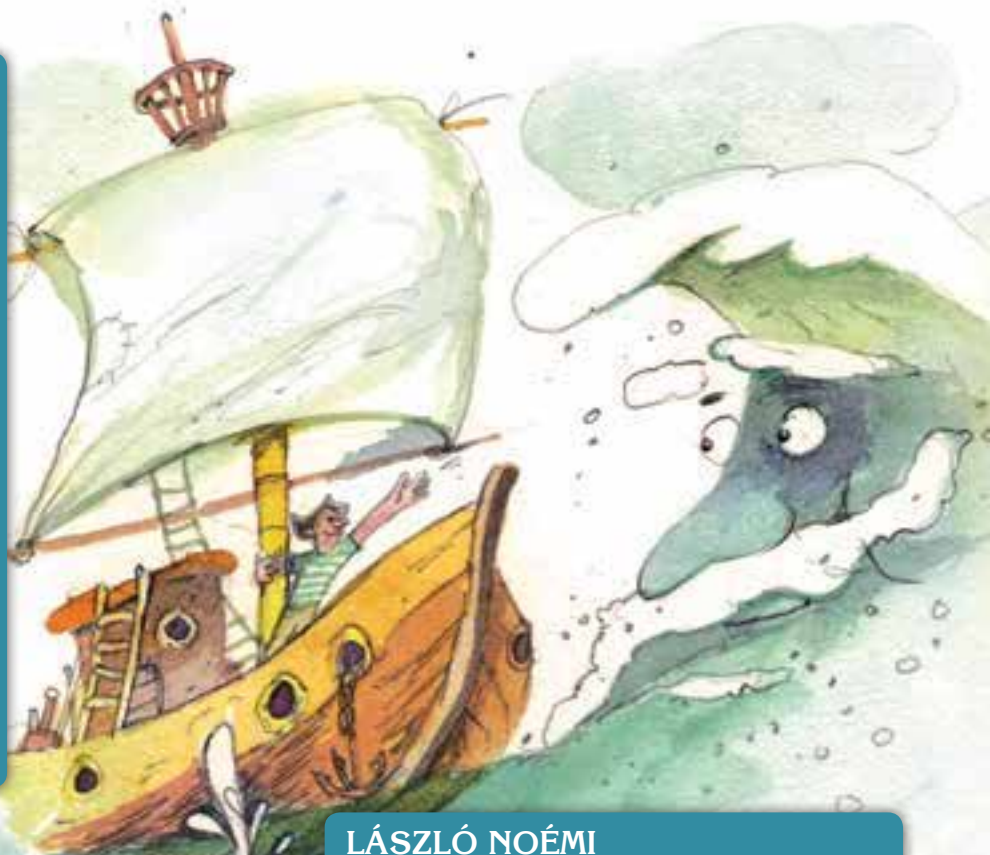
NAGYÁLMOS ILDIKÓ

A tenger

Sohasem egyforma kedvvel,
ringatózik a vén tenger,
hol csendes, hol haragos,
rossz kedvében partot mos.

Ha lenyugszik, meg-megáll,
megnézheti magát benne
minden egyes napsugár.

Hajókat tűr meg a hátán,
ringat bárkát, ladikot,
barátai: cápák, cetek
keltenek nagy pánikot.

LÁSZLÓ NOÉMI

Navigare necesse est*

Hajózni kell, ha csak levélen is,
babérlevélen tál krumplilevesben,
mert ringatózás nélkül a világ,
felnőtt terület, elviselhetetlen.

Hajózni kell, kagylóhéjjal homokban,
talpukat közben nyaldossa a tenger,
a felnőtt fekszik, izzad, elmereng,
és szabadabbul bánik a gyerekekkel.

Hajózni kell, a nyíló ég alatt,
szobám Rodostó, víz hulláma Zágon**,
emberfeletti folyton egyedül
uralkodni a tengeráron.

* *Navigare necesse est, vivere non est necesse. Hajózni szükséges, élni nem* – Pompeius római hadvezér szavai.

** A szabadságharc bukása után Törökországba bujdosó Rákóczival tartott Mikes Kelemen is, aki Zágonban született. Számára Rodostó a bezártság, Zágon a megszűnésben ringó szabadság jelképe.

Tyimofej Guzsenko

A délutáni zápor után egyből kisütött a nap. Sugarait lengedezve tükrözték a falevelek, a fűszálak gyöngysorra fűzték a vízcseppeket.

Boldizsár az ablakból figyelte a vibráló fényjátékot. Nagymama ablakot pucolt.

– Elállt az eső. Miért nem mész ki a kertbe játszani? – kérdezte unokájától.

– Szeretném megnézni a Tyimofej Guzsenkóról* szóló filmet – válaszolta Boldi.

– Szó sem lehet róla – mondta Nagymama határozottan –, ma már kétszer láttad. Nem töltheted a napot a képernyő előtt.

Boldi elszontyolodva baktatott ki a kertbe. Nem volt kedve semmihez. Aztán úgy döntött, hogy ha nem nézheti a hajós filmet, akkor ő maga készít hajót, és a patakba engedi. Beszaladt a szobájába, hozott jónéhány papírvet, és egy egész hajórajt hajtogatott belőle.

Alighogy útnak indította flottáját, észrevette, hogy egy idegen hajó közeledik a patak vizén. Méretre nem volt nagyobb az ő papírhajójánál, ám sebesen haladt a patakon fölfele, mivel igazi motor hajtotta. Amikor a közelébe ért, Boldi majd a vízbe szédült a meglepetéstől: a Tyimofej Guzsenko olajszállító jégtörő kicsinyített mása volt.

– Hahóóó! – kiáltotta a parányi kapitány a fedélzetről. – Olajra lépett a legénységem! Segítségre van szükségem, hogy olajozottan menjen az olajszállítás! Elszegődnél a hajómra?!

Boldi alig hitt a fülének. Teljesült legfőbb kívánsága. Boldogan kiáltotta vissza:

– Elszegődöm! Mi lenne a dolgom?!

– Szükségem van például egy távlatkémlelőre. Figyelni kell a jégtorlaszokat. Könnyű feladat, de vannak ennél bonyolultabbak is... – mondta a kapitány.

* Az orosz Tyimofej Guzsenko a világ egyik legnagyobb jégtörő hajója, 93 ezer tonna. Az északi sarkvidéken működik. Akár másfél méter vastag jégpáncélban is képes utat nyitni magának, propellerjei autó méretű jégtömböket is felaprítanak.

– Én a bonyolult feladatokat szeretem – közölte Boldi.

– Hát akkor áll az alku. Gyere a fedélzetre – sürgette a kapitány.

– Nem tehetem. Kisebb a hajó, mint a talpam. Porrá zúzom, ha rálépek – tiltakozott Boldi.

– Ne dőlj be a látszatnak, gyere csak – biztatta a kapitány. – A parányítás csupán egy jól bevált trükk, mely arra szolgál, hogy szükség esetén a legkisebb vizekre is eljuthassak.

Boldi óvatosan emelte lábát a patak irányába. Amint a hajó felé közelített, teste egyre zsugorodott, végül mákszemnyi lett. A fedélzeten a kapitány forró csokoládéval várta.

– Hát akkor koccintsunk első munkahelyedre – mondta, és poharát a Boldiéhoz koccantotta. – Remek hajó ez. Úgy halad a jégmezőn, mint kés a habostortában.

Míg Boldi a folyékony csokoládét iszogatta, a kapitány az irányítópulthoz ment, és visszafordította a hajót. Elindultak. Ahogy a patak szélesedett, a hajó is egyre nagyobb lett, s amikor elérték a folyót, a folyamot, a tengert, s végül az óceánt,

a Tyimofej Guzsenko felvette eredeti, kilencvenháromezer tonnányi méretét.

Menet közben a kapitány bemutatta Boldinak a hajók királyát.

– Ez az Északi sarkvidék legnagyobb jégtörő hajója. Akár másfél méteres jégpáncélban is képes utat törni magának. Remek hajócsavarjai jégkásává aprítják a jégtáblákat. Tartályaiban hetvenezer tonna nyersolajat szállíthatunk – mondta büszkén. – Csakhogy ez a folyékony kincs a szállítás folyamán nagy veszélynek van kitéve – komorult el a kapitány tekintete. – Úgyanis a tartályokat paraziták támadják meg, s ha nem vesszük észre, kiszívják az utolsó csepp olajat is. Ezek az élősködők nem mások, mint a mécsesfejű tartályszívók. Acélnál is erősebb fullánkjukkal befúrják magukat a tartályok falába, degeszre tömik bendőjüket nyersolajjal, melyet fejük világító mécsesként éget el. A te feladatod e kártevők eltávolítása. Nem lesz nehéz dolgod, ha helyesen jársz el. Úgy kell kikapkodnod őket, mint testből a kullancsokat: az óramutatók járásával ellentétes irányban. Ha fordítva végzed a műveletet, még jobban becsavarodnak.

Boldinak tetszett a feladat, alig várta, hogy munkába állhasson.

A Barents-tengerre érve a hajónak egyre vastagabb jégpáncélba kellett hatolnia; le is lassult alaposan, de megbirkózott vele. Az egyedüli komoly akadályt egy magas jégtorlasz okozta. A Tyimofej Guzsenkót azonban nem olyan fából (vagy acélból) faragták, hogy ne tudott volna úrrá lenni egy ilyen nehézségen: megfordult, és tattal, vagyis háttal célozta meg a jégtorlaszt, mely úgy omlott össze erejétől, akár egy kártyavár. A jégablak hasadása, zúzódása olyan csörömpöléssel járt, mintha egy üveghegy törött volna darabokra.

A baj elhárítása után Boldiék a fűrészgépet felé vették az irányt.

– Nemsokára az olajterminálhoz érünk, és dokkolni fogunk – szólta a kapitány.

Boldi kérdően nézett rá.

– Ez azt jelenti, hogy rákapcsolódunk a fűrésztoronyra, és átpumpáljuk a nyersolajat a hajótartályokba – magyarázta.

A tartályokat egyből ellepték a mécsesfejű tartályszívók. Olyanok voltak, mint a karácsonyi fényfüzérék. Boldi felsóhajtott:

– De szépek! Kár eltávolítani őket.

– Nem azért fogadtalak fel, hogy gyönyörködj bennük. Gyorsan kapkodd ki

a nyavalyásokat, mielőtt mind benyakálnák a drága olajat – utasította a kapitány.

Boldi sajnálkozva végezte a dolgát. Murmanszkig hét zsák mécsesfejű tartályszívót gyűjtött össze. Zsebeit is megtömte velük.

Miután kikötöttek Murmanszk városában, és átadták az olajat, lejárt a szolgálati idő. Elindultak hazafelé.

A patakhöz érve a bolhányi Boldizsár kiugrott a hajóból, s mire lába földet ért, újból visszanyerte eredeti méretét.

Nagymama éppen a keresésére indult.

– Merre csatangoltál? – kérdezte szemrehányóan. – Egészen besötétedett már.

Boldi zsebébe nyúlt, s egy marék fénylő mécsesfejű tartályszívót vett ki belőle.

– Szentjánosbogarak! Gyermekkoromban láttam ennyit utoljára – lelkesedett Nagymama.

Boldi elfáradt. Nem volt ereje elmesélni a mécsesfejű tartályszívók történetét. Hagyta, higgye csak Nagymama, hogy egyszerű szentjánosbogarak.

A mese
megszületését
támogatta:

nka
Nemzeti Kulturális Alap

SIKÓ-BARABÁSI ESZTER

Hal Lali, a lila hal

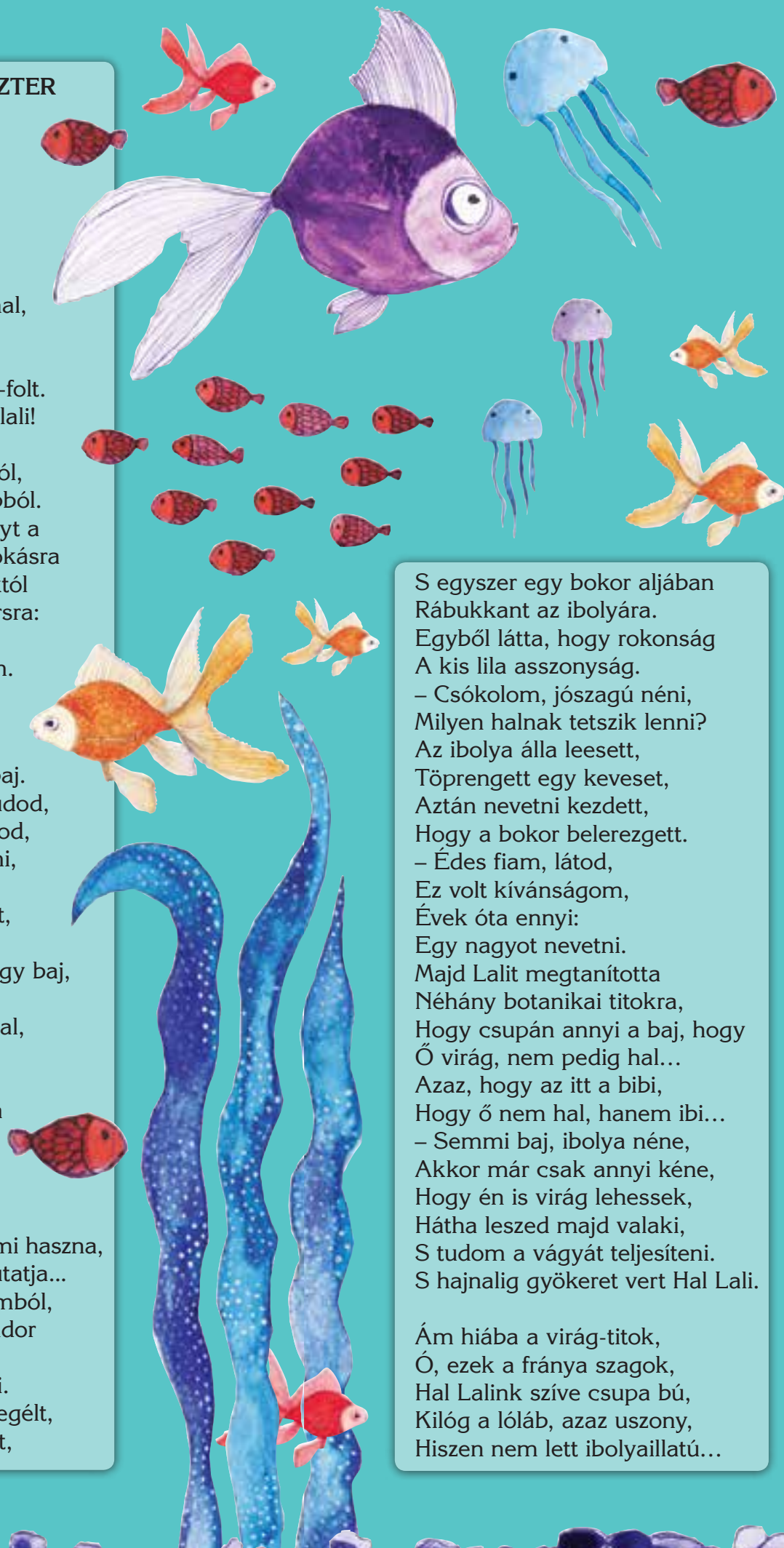
Élt egyszer egy aranyhal,
Bőre teli arannyal,
Szíve is színarany volt,
Sehol benne egy gond-folt.
Ám egyszer csak – hallali!
Kishala lett: Hal Lali.
Kinek anyja aranyhalból,
Aranyhal lesz biztos abból.
Ám Hal Lali fittyet hányt a
Hagyományra, megszokásra
S a National Geografiktól
A tátottszájú munkatársra:
Lila lett a szentem,
S ezzel ennyi. Punktum.

Igen ám, de ha
Arany a hal,
Akkor eléggé nagy a baj.
Neked nem baj, hisz tudod,
Ha az aranyhalat kifogod,
Legyen a vágyad bármi,
Lehet tőle kívánni:
Márkás dzsekit, palotát,
Ezerszínű ceruzát.
Ám Lalikánknak ez nagy baj,
Hiszen első látásra
Ő cseppet sem aranyhal,
Sőt valljuk be,
Többedik látásra se...
Hát ezért szól pont róla
Ez a mese.

Mert Lali tudni akarta,
Hogy akkor ő mifajta,
S főleg hogy mi célja, mi haszna,
Tudását be hogyan mutatja...
Kikecmergett a halalomból,
Eldöntötte, hogy halandor
Lesz belőle – hallali!
S partra úszott Hal Lali.
Árnyas erdőben mendegélt,
Víz nélkül vígan megélt,

S egyszer egy bokor aljában
Rábukkant az ibolyára.
Egyből látta, hogy rokonság
A kis lila asszonyság.
– Csókolom, jószagú néni,
Milyen halnak tetszik lenni?
Az ibolya állta leesett,
Töprengett egy keveset,
Aztán nevetni kezdett,
Hogy a bokor belerezgett.
– Édes fiam, látod,
Ez volt kívánságom,
Évek óta ennyi:
Egy nagyot nevetni.
Majd Lalit megtanította
Néhány botanikai titokra,
Hogy csupán annyi a baj, hogy
Ő virág, nem pedig hal...
Azaz, hogy az itt a bibi,
Hogy ő nem hal, hanem ibi...
– Semmi baj, ibolya néne,
Akkor már csak annyi kéne,
Hogy én is virág lehessenek,
Hátha leszed majd valaki,
S tudom a vágyát teljesíteni.
S hajnalig gyökeret vert Hal Lali.

Ám hiába a virág-titok,
Ó, ezek a fránya szagok,
Hal Lalink szíve csupa bú,
Kilóg a lóláb, azaz uszony,
Hiszen nem lett ibolyaillatú...

Elköszönt hát az ibolyától,
Alig látott a bújától.
Ám egyszer csak felderült:
Eléje furcsa alak penderült.
Lógott rajta minden ruha,
És még az orra is lila.
Hal Lali bámulta a kalapot,
S alatta a fura alakot.
– Éxküzémoá, bocsánat,
Ha megijesztettelek,
Te kicsi halgyerek,
Nem lennék jó barátnak,
Én vagyok a halványlila búbanat.

Hal Lalink szóhoz sem jutott,
Csak gyorsan egy uszonyt nyújtott.
– Hal Lali az én nevem,
A helyemet keresem,
És szerintem, ha meg nem bánlak,
Beállhatnék búbanatnak.
Sok emberrel találkoznék,
S hogyha kívánnának tőlem,
Életükbe reményt lopnék.

– Lalikám, az ilyen barátság
Egyoldalú.
Senki nem szereti azt,
Ha marja a bú,
De ha akarsz, gyere velem,
Nem bánom,
Megosztozom veled
Minden bánaton,
Ne csodálkozz majd aztán,
Ha fájdalom lüktet benned:
Ez szakmai ártalom.

Így eredtek útnak,
Két lila búbanat,
Könnytócsákat eregettek,
Sóhajokat teregettek,
S estefelé tüzet raktak,
Melegedtek.

Ám ahogy Hal Lali
Felcsapott bánatnak,
Az emberek mind
Gyakrabban mosolyogtak.

HATHÁZI REBEKA
rajzai

Follhegy

Senki nem sejtette,
Senki nem gondolta,
Hogy e jónak oka
Egy lila hal volna.
Örült a bánat is,
Végre lelt egy társat...
Lali pedig végre
A céljára talált,
Minden pikkelyében
Aranyhalság munkált,
Kérés nélkül tudta,
Mi lenne a dolga,
Hisz aki bánatos,
Mind inkább víg volna.
Ezért ha vidáman
Rájuk köszönt: Hali!
Sok szomorú szívben
Reményt keltett Lali.

S mióta Hal Lali
Bánatként poroszkál,
A világ csendesen
Vidámabb helylyé vált.

*Könnyű annak beleszeretni a versekbe, énekekbe, akinek mindkét nagyanyja óvónő. Ráadásul a szüleim még nagyon fiatalok voltak, amikor megszülettem, és éppen kihelyezték őket az ország lehető legtávolabbi sarkaiba. Ezért szalárdi nagyanyámmal maradtam. Az első versem énekelt vers volt, halandzsa, olyan négyévesen alkottam: **Náredette, figyelem, mindig csak a kegyelem.** Egy gumigyűrűhúros gyufásdoboz-lantot pengettem közben, és fogalmam sem volt, mi a **figyelem**, meg a **kegyelem**. Azt viszont még pontosan tudtam, mi a **náredette**.*

Azért írok, mert jó érzés. Először is csodálatos az a pillanat, amikor kapok egy ötletet, ez ajándék. Maga az írás munkásabb, mondhatni unalmasabb, de megéri, mert közben már az olvasó szemével próbálok nézni a készülő művet. Mindig azt kívánom, hogy sokszorozódjak meg az én alkotói örömöm az olvasó örömében.

A NYOMDA ANGYALA

Mire szokták mondani, hogy a nyomda ördöge okozta?

A Napsugár, amit a kezében tartasz, villámgyors gépekkel készült. Ma már csak néhány nyomdai szakkifejezés emlékeztet a Gutenberg által 1456-ban feltalált nyomtatásra: *szedés, tükör, kazetta, sajtó*. Türelmetlen világunkban elképzelhetetlen, hogy akkoriban minden egyes betűt megrajzoltak, a tükörképét acélból kimetszeték, matricát készítettek róla, ebbe ólmot öntöttek, s az így kapott betűkből kiszedték, sínek közé kirakosgatták a szavakat, sorokat. A kész oldalt keretbe, kazettába szorították, festékkel bekenték, a papírlapot szorosan rányomták, sajtolták.

Ennyiből is felmérhetitek, milyen nehéz, aprólékos, szemrontó, hátgörbítő, sőt az ólom miatt mérgező volt a nyomdászok munkája régen, mennyi türelem, figyelem, ügyesség és pontosság kellett hozzá.

A nyomda magyar zsenijében, Misztótfalusi Kis Miklósban megvolt mindez, sőt sokkal több is: rajztehetség, arányérzék, képzelőerő. 330 évvel ezelőtt metszett, elegáns vonalú betűit ma is használják szerte a világon. Nincs az a szakember, aki fel ne ismerné őket, csak épp azt nem tudja, hogy

Misztótfalusi az alkotójuk, mert Janson-betűkként váltak híressé.

Miért?

Íme az új feladunk, kedves nyomkereső barátaim: igazságot szolgáltatni egy életében meghurcolt, holtában kifosztott nagy alkotónak, akivel méltatlanul bánt hazája és Európa, kortársai és az utókor egyaránt.

Kis Miklós 1650-ben született a Máramaros megyei Misztótfaluban jobbágyszülők gyermekeként. Szülőfalujában, Nagybányán és Nagyenyeden tanult, Fogarason lett tanító. 1680-ban egyházi ösztöndíjjal és feladattal Hollandiába ment tanulmányait folytatni, valamint a Biblia új magyar kiadását felügyelni.

Fogaras után Amszterdam pezsgő élete, gazdagsága, virágzó kultúrája szárnyakat adott

Misztótfalusinak. Nem a teológiában képezte tovább magát, hiszen gyenge szónok volt, papnak középszerű lett volna. Helyette megtalálta igazi hivatását, amiben párja nem akadt: a nyomdászatot.

A leghíresebb nyomdász, Willem Blaeu műhelyében tanult. A magas tandíj miatt sokat nélkülözött, de vaszorgalommal dolgozott, és hamarosan túlszárnyalta mesterét. Három év múlva oly művészi szinten művelte a betűtervezést és metszést, hogy immár Blaeu fizetett neki, csak a műhelyében dolgozzon.

Misztótfalusi megnyitotta saját műhelyét, és rövidesen Amszterdam legkeresettebb nyomdásza lett. Angliából,

Misztótfalusi
Kis Miklós

Mindenféle nyelvben és minden formában
Betűt metszett vala nagyobbban s apróbban.
Úgy járt vala tudós keze az acélban,
Mint másnak a könnyen engedő viaszban.
(Pápai Páriz Ferenc)

Svédországból, Svájcól, Németországból, Lengyelországból is kapott megrendeléseket. Grúzia királya megbízta a grúz ábécé metszésével és öntésével, de metszett görög, kínai és héber betűket is. Betűkészletet rendelt nála XI. Ince pápa és Cosimo de Medici firenzei nagyherceg. Ünszolták, hogy vállalja el a vatikáni vagy a firenzei nyomda vezetését. Nemet mondott – mert hazakészült.

Ha marad, világhírnév, megbecsülés, gazdagság várt volna rá. Nem ezt választotta, mert nemcsak nagy tehetség, hanem szilárd jellem és igaz magyar is volt.

Bár az otthoni támogatást megtagadták tőle, teljesítette vállalt feladatát: saját költségén kinyomtatta a Bibliát, az Újszövetséget és a Zsoltárokat, összesen 12 000 kötetben. Ezeket és nyomdai, betűöntő felszereléseit kilenc hatalmas társzekerre rakva 1689 őszén útnak indult Erdélybe.

A viszontagságos út hét hónapig tartott: szekerei megrekedtek, többször feltartóztatták, poggyászát átkutatták, sőt egyszer el is kobozták. Az utazás megkönnyítéséért súlyos ólom betűkészleteit még Amszterdamban eladta, az acélminták egy részét pedig Lipcsében hagyta egy Anton Janson nevű holland kereskedőnél.

Misztótfalusi hazajött, betűi Nyugaton maradtak, és haladtak diadalútjukon –

az ő neve nélkül. Háromszáz éven át a legrangosabb kiadványok készültek az ő betűivel, amelyeket így emleget a nyomdátörténet: amszterdami-, hollandi- vagy Janson-betűk. A kutatók csak 1954-ben jöttek rá, hogy ezeket valójában ugyanaz a magyar kéz metszette.

Azt, hogy az utókor szellemi rablásának áldozata lesz, ő szerencsére nem tudhatta. Keserűségnek elég volt az is, ami itthon várta. Megbízta ugyan a kolozsvári nyomda vezetésével, de korlátolt és kicsinyes felletesei nem tudták elviselni, hogy műveltebb, igényesebb és tehetségesebb, mint ők. A Biblia meghamisításával vádolták, mert kijavított benne néhány hibát, a vargák közé ültették, mint kétkezi munkást, és megtiltották, hogy kijavítsa az általa nyomtatott könyvek nyelvi és helyesírási hibáit.

Mivel nem értett a körmönfont szónoklatokhoz, két könyvet is írt az őt ért vádak ellen, saját mentésére. Ez csak olaj volt a tűzre. A nagyenyedi zsinat elé idézték, bocsánatkérésre kényszerítették, két könyvét elkobozták, és elégették. Belehalt a megaláztatásba. 52 éves volt.

Emlékének és az igazságnak tartozunk azzal, hogy kijavítjuk, ha valaki Janson-betűket emleget: nem Janson, hanem Misztótfalusi az alkotójuk! És tartozunk emlékének azzal is, hogy helyesen, gondosan, szépen igyekszünk írni. Ha nehéznek tűnik, hívjuk segítségül a betűk legnagyobb magyar művészt, a nyomda angyalát: vezesse kezünket.

Zsigmond Emese

A tanév során beküldött megfejtésekért könyvjutalmat nyertek: Balogh Zsófia, Marosvásárhely; a nagyváradi Szacs vay Imre Iskola III. J, a szatmárnémeti Bălcescu–Petőfi Iskola IV. C osztálya.

A vadkörtés ember

MÓRA FERENC nyomán

Akkor történt, mikor Mátyás király Bécsnek büszke várát ostromolta. Előtte való este még süveget nyomott a fejébe, ütött-kopott gubát kerített a vállára, s karon kapta Magyar Balázst, a fővezért.

– Nézzünk körül a táborban. Hadd lám, hogy várják jó vitézeim a holnapot.

Biz azok nagyon nyugodtan várták. Mesélgetve, danolászva heverték körül a tábortüzeket, és nem sok ügyet vetettek a két gubás emberre.

Már visszatérőben voltak, mikor a várfalak felől nagy huppanás hallatszott, mintha tele zsákokat hajítottak volna le, de nem az volt pedíglén, hanem egy őszbe csavarodott bajuszú, kis köpcös ember. A gúnyája mutatta, hogy a fekete seregből való vitéz. A sisakját nem a fején tartotta, hanem a kezében. Ez mindjárt szemet szúrt a királynak.

– Lessük meg ezt az embert, miben törí a fejét – intett a vezérnek.

Jaj, dehogy megyek én oda, még a fejemre esne valami bolond német.

Nem törte az semmiben sem, leült a hamvadó tűz mellé, ölébe vette a sisakját, eszegette belőle csendesen a vadkörtét.

– No, ennek helyén van a szíve – nevette Magyar Balázs –, bizonyosan a vár tövében szedte, pedig ott könnyen otthaghatta volna a fogát.

– Hiszed-e, Balázs, hogy magam is megkívántam a vadkörtét?

– No, csak ennél nagyobb kívánsága sose legyen felségednek – szólt a fővezér, s odament a kis emberhez. Sebesen ment, de lassan jött vissza: mert csak úgy döcögötte a nevetés.

– Úram király, ma nem csemegézel vadkörtét. Azt mondta a kis ember, hogy nem adna ő még magának a királynak se.

– No, ennek az embernek már magam is a szemébe nézek – mondta Mátyás, még öszzebb húzta magán a gubát, s odaballagott a tűzhöz.

– Jó estét, földi! – köszöntötte a vadkörtés embert, de az csak annyit mondott rá foghegyről:

– Edd meg, ha jó!

Mátyást elkapta a bosszúság, és hirtelen kiegyenesedett, de aztán megint összegörnyedt, s alázatosan adta ki a szót:

– Inkább ennék egy kis vadkörtét, ha jó.

– Jó ez annak, aki szereti. Eredj, van a vár tövében belőle egész erdő.

– Jaj, dehogy megyek én oda – játszotta Mátyás az ijedtet –, még a fejemre esne valami bolond német! Hanem teneked adok egy körtéért egy aranyat.

– Nem eladó – majszolta a körtét a vitéz –, magam is elbírok vele. Látod, a holnap estét már vagy megérem, vagy se, osztán nem akarnék éhen menni a másvilágra.

Mátyásnak nagyon megtetszett a mokány kis ember, de úgy tett, mint aki megbosszankodott.

– Nem is vagy te magyar ember, ha így elereszted a vendégedet!

– Micsoda?! – ugrott fel a kis ember, de aztán visszaülve, nyugodtan folytatta: – Én is sokszor jártam az udvarodban, de egyszer se vendégtél meg.

– Hát te tudod, hogy én ki vagyok? – hökkent meg Mátyás.

– Hát a király. Láttam, mikor kiegyenesedtél, hogy te csak a király lehetsz. Más nem tudja úgy tartani a fejét.

– Hm – mosolygott Mátyás –, hát most már csakugyan megvendéghatsz.

– Meg ám, ha te is megígéred, hogy megvendégsz egyszer, ha innen hazakerülünk.

– Farkas mondja: borjúláb – nevetett Mátyás, és kezet adott a furcsa alkura.

Kapott is vadkörtét, de olyan fanyar volt, hogy csupa becsületből evett meg belőle egyet. Aztán befordult a sátrába, aludt egyet a medvebőrön, s másnap elfoglalta Bécs városát. Hanem persze a vadkörtés embert úgy elfelejtette, mintha sose látta volna.

Még akkor se emlékezett rá, mikor egy esztendő múlva azt jelentették neki a budai várban, hogy valami ütött-kopott öreg katonára erőnek erejével be akar jutni az ebédlőszobába. Az mondja, hivatalos vendég ő oda reggen.

A király csupa püspökökkel, hercegekkel ült az asztalnál, de azért bebocsátotta az embert. Az pedig megállt mint a cövek, megadta a tiszteletet annak rendje-módja szerint, s várta, míg megszólítják.

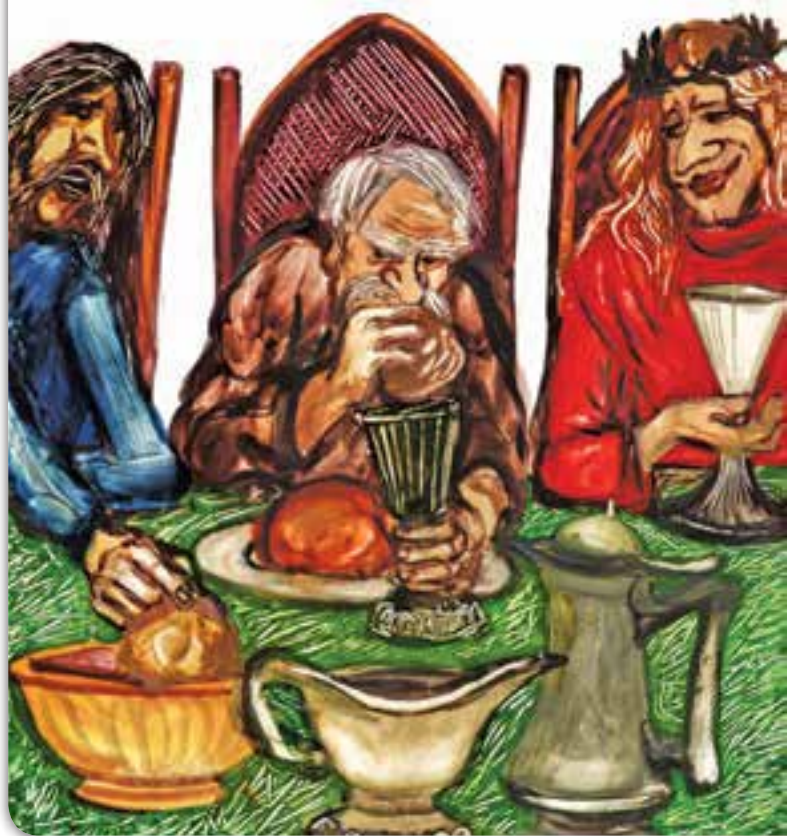
– Ki vagy, mi vagy, jó ember? – kérdezte a király.

– Találdki Máté.

– Biz én ki nem találom, ha meg nem mondod – mosolyodott el a király a furcsa néven, s valami homályos emlék elevenedett meg az eszében.

– A vadkörtés ember!

– Az ám, ni! – s odaszólt az inasoknak: – Nosza, tegyetek ennek a jó embernek egy terítéket a ti asztalotokra!

– Ohó, fölséges király – kottyant bele Máté vitéz a parancsba –, én téged vendégeltelek meg, nem az inasaidat.

Igazságos Mátyás király, talán először életében, megszegyellte magát, s megkérte a jobbán ülő nádort:

– Nádor uram, engedjen itt énmellettem helyet ennek az embernek, mert csakugyan az igazság beszél belőle.

S így esett, hogy a fekete sereg legromgyosabb vitéze Magyarország legelső uraival mártogatott egy tálba a király asztalánál. De biz ő ezt nem akarta észrevenni egész az ebéd végéig.

Csak akkor szólt oda nagy ijedten Mátyásnak:

– Nini, uram király, tán nem is illik az, hogy én szegény közkatonára létemre itt éktelenkedjem a te asztalodnál!

– Megint igazad van! – kacagott a király, s abban a percben megtette Máté vitézt a nemesek hadnagyának. De még nemeslevelet is festetett neki: három vadkörtét aranyos mezőben.

Így lett Máté vitéz ősapja a nemes és nemzeti Körtési családnak.

Elmondta a szilágybagosi Kincses Eleonóra 2018-ban, a marosvásárhelyi Regemondó Versenyen. Tanító: Székely Géza

DÖME ZSUZSA

Kuty napló

Kutyára bíznák a szalonnát?

Kitaláltam, hogy vagyoni szolgálatra jelentkezem. Gondoltam, harsány ugatással egykettőre elriasztom majd a betörőket.

– Ehhez tanfolyam szükséges – oktatott ki Kisgazdim –, és önéletrajzot is kell írni.

Nem volt gond, a törzskönyvből minden szépen kipuskáztunk.

Neve: Tündéerkerti Kedvenc Aliz.

Születési év, hó, nap: 1997. április 23.

Családi állapot: hajadon (vagy inkább: bundadon?). Szőrzete: göndör.

Anyja neve: Zsémbedombi-Forgó-Mar-gó Árva.

Apja neve: Rhododendronkerti Andor.

Ivara: szuka.

Legkedvesebb elfoglaltsága: édes semmittevés, önfelédtszönyökálás a napon, evés egyfolytában, ivás a kút vizéből, a szomszéd megugatása, labdázás, séta, séta, séta. Ez utóbbit alá is húztam.

Szakmai életutam vázolásával hamar végeztem.

Az egyéb jellemvonásokat sem volt nehéz összeírni: Én vagyok a türelem példaképe, a várakozás megtestesítője, a tapintat nagymestere – soroltam. Együttműködési készségem átlagon felüli. Láttam a Kisgazdimon, hogy némi negatívum említését is elvárja, ezért hozzátettem: Az engedelmesség nem tartozik erősségeim közé. Kisgazdim még mindig ráncolta a homlokát, ezért még egy csekélyke hibámat megemlítettem: Nem tudok nyugton maradni. Kisgazdim homlokráncai szemernyit sem enyhültek, sőt: elmélyültek, úgyhogy kénytelen-kelletlen azt fűztem hozzá: A szomszédokkal hadilábon állok.

– Most már jó?

– Jó.

Aztán mégsem jelentkeztem vagyoni szolgálatra, mert a gazdám szerint nem lenne jó, ha kutyára bíznák a szalonnát, mert ez majdnem olyan, mintha kecske vigyázna a káposztára, csak rosszabb. Különben is rájöttem, hogy ez a pálya mégsem nekem való, mert jobban szeretem a territóriumom határait én magam megjelölni, és különben is, a pusztán jelenlétemmel, a jóakarátu ugatással is tudok bárkinek bármikor segíteni, ha úgy adódik, amúgy meg tízéves korában az ember kutyája már ne akarja megváltani a világot. Nem igaz?

És akkor eszembe ötlött, hogy tulajdonképpen a szomszédokat is ki kellene szomszédnak képezni, hogy jobban bírják a gyűródést. A békés egymás mellett élés szempontjából ugyanis nem mindegy, hogy a közelünkben lakók kellően strapabíróak-e. Ha jól meggondolom, ennyi tapasztalat birtokában tulajdonképpen indíthatnék számukra tanfolyamot, hogy felkészülhessenek a rájuk váró megpróbáltatásokra. Üsse kő, felkérném a jelenlegi szomszédot is – vendéglőadóknak.

A pokol tornáca is jó szándékkal van kikövezve

Elégedetten tekingetek körbe a teraszon, csak úgy dagadozik a keblem a büszkeségtől. Hallották? Mától része vagyok a magyar kulturális örökségnek. Tegnap még csak egy jelentéktelen kis pumi voltam, jóformán emberszámba se vettek, de mától gyökerelesen megváltozik minden. Elképzelem, amint elismerő pillantásokkal méreget a szomszéd, s szájtátva, tán még ugatni is elfelejtve bámulnak a környékbeli ebek, úgy adják tovább egymásnak a hírt:

– Nahát, hallottad? A pumikat a magyar kulturális örökség részének nyilvánították!

Hurrá! Ezt is megértem! Hát erre inni kell! Lefetyelek a vizemből, utána meg aludni akarok. Ám ekkor sivitva felbúg a fűnyíró. A szomszéd munkába kezd. Nyugalmat erőltetek magamra, nem ugatok.

Gödöröm mélyére húzódva szótlanul tűröm a gép monoton zúgását.

A szomszéd alapos ember, a fűvet szinte nem is nyírja: borotválja. Végre végzett az ő térfelükkal, s most masináját a mi területünkre tolja, ott folytatja szegény ártatlan aljnövényzet csonkítását. Valahogyan ki kell mutatnom iránta a hálámat: elvégre nekünk tesz szívességet. Pajkosan csetlek-botlok körülötte. Vigan himbálódzó farkammal kisebb szelet kavarok neki, majd a fűnyíró gép körül ólálkodom. Most éppen a vezetéket ugrom át olyan páratlan ügyességgel, hogy az még egy cirkuszi kutyának is dicséretére válna. Ám a szomszéd nem méltányolja mu-

tatványosi művészetemet, levegőnek néz. Engem, a légtornászt! Engem, a magyar kulturális örökség részét! Akinek anyai nagyapja Ebugatta Kristály! Aki már megmentett három kismadarat! Aki hamarosan majdnem olyan híres lesz (remélem legalábbis), mint az a másik szombathelyi kuty, Kántor!

A szomszéd nem vesz rólam tudomást.

Na, ezt már nem hagyhatom annyiban! Magasra ugrom, és kábé a szomszédunk válla magasságából rázuhanok a fűnyíró narancssárga vezetékére. Nyekk! Puff! Csatt! A csatlakozó nagy kattanással szakad ki a konnektorból. A fűnyíró meglepetésében elhallgat. A szomszéd felüvölt. Ingerültségért nem kell a szomszédba mennie, folytonos szitkozódását kergetőzés közben gyakorolja. Napnál világosabb: úgyis én győzök. Erre pár kör után ő is rájön, a kergetőzést legnagyobb sajnálatomra lihegve feladja. A fűnyírást is félbehagyja, dühösen teszi be maga mögött az ajtaját. Nyugovóra tér.

Erre vártam reggel óta, sietve követem a példáját. Életünkben először támad mindkettőnknek ugyanaz a gondolata:

– Amíg alszik, legalább addig nyugtom lesz tőle!

Kvak és a havasigyopár

Hurrá!
Végre itt a nyár!

Vádjunk is bele az első kalandba! Kapaszkodjatok, mert ez most meredek lesz! Júniusi hősünk, a havasigyopár ugyanis, akár a zerge, a meredek sziklafalakat szereti (3. kép). Ahhoz, hogy elhozzam nektek a fotóját, hegymászó kötélén ereszkedtem le nagy mélységek fölött a sziklák oldalán. Útamon számos ritka szépséggel találkoztam, de azt máskor mesélem el.

Ez a kis apró, bársonyszirmú virág bár igen ismert, napjainkban egyre ritkább, és ezért az ember a hibás. Ő okozza ugyanis a globális felmelegedést, és ő szedi le felelőtlen szenvedéllyel a természet e ritka kincsét, hiába bújik el szegényke nyaktörő sziklafalak közé.

A havasigyopár latin megnevezése – leontopodium alpinum, azaz alpesi oroszlánlábacska – hazájára, az Alpok-hegységre és bundás, filcszerű leveleire utal. Az őszirózsafélék családjába tartozik, de hozzájuk egyáltalán nem hasonlít.

Apró, mindössze 5–10 cm. Keskeny, hosszúkás leveleinek alsó részét borítja inkább szőrme (1. kép). Ékes, fehér pártája valójában nem a virág, hanem álvirágzat. Maga a virág a fehér, filcszerű levelek koszorújában növekvő néhány kis kosárka. Ezek védik az apró magvakat.

Júniustól szeptemberig virágzik. Beporzását legyek, lepkék és rovarok végzik. Nincs illata, a nektárra vadászó rovarokat vakítófehér színével csábítja magához. Csillogását a szőröcskéken megtapadt légbuborékok fényvisszaverődése okozza. Magvait a szél hordja szét, de a vadállatok bundájára is felragad.

Havasgyopárral jellemzően 1800 és 3000 méter magas hegyoldalakon találkozhatunk (2. kép). Szereti a mészkösziklákat, a köves réteket. A réteken színe zöldes, levélkéi kevésbé szőrösek, de ahogy emelkedünk, és sziklásodik a hely, ő is fehéredik, bundásodik.

Az alpesi országok, Németország, Ausztria, Svájc, Dél-Tirol hegymászóinak, vadászainak szimbóluma, népviseleten, kalapon, bélyegen, minden turistacsalogató reklámon ott pompázik.

Fokozottan védett faj, szedése pénzbírsággal jár.

Régen mézzel, tejjel keverve hasfájás elleni gyógynövényként is ismerték. Egy öreganyótól hallottam, hogy szerelmi varázsláshoz is használták.

Ez a varázslat rám is hatott, hisz szerelmes lettem a természetbe, bár ez nálam régi szenvedély.

Remélem, én is elvarázsoltalak titeket a havasgyopár szépségével, és ezentúl még sokkal jobban csodáljátok, véditek majd a természetet és apró lakóit.

Kalandra fel! Készítsetek, küldjétek minél több rajzot, ne hagyjátok, hogy árván kurutyoljak egész nyáron át. Hiányozni fogtok! Szeptemberben találkozunk. BRRREKKK!

Ki találja meg a képen a havasgyopárt?

3

Mi lesz velem a sok csodás rajz nélkül? Leveleiteket is várom.

Írta, rajzolta, fényképezte
KOVÁCS RÉKA RHEA

Marosi Réka,
Olthevíz

Gáll Árpád Csaba,
Torda

Raffai Barbara,
Hármasfalu

Tóth Roland,
Kézdiszentkereszt

Bartalis Netti,
Székelyudvarhely

Az élővilág úszóbajnokai

Mi, emberek, nyáron keressük a víz közelségét. Medencékben, tengervízben, hegyi patakokban, tavakban fürdünk, horgászunk. A növény- és állatvilág is számtalan formáját alakította ki a vízben vagy vízen való közlekedésnek. Nemcsak a halak az úzás mesterei.

Kezdőknek csak úszógumival

A sziklás tengerpartok közelében élő **hólyagmoszatokat** rugalmas testfelépítésüknek köszönhetően a vad hullámok sem tudják széttépni. Úszni ugyan még nem tudnak, de felületükön nagy, gázzal telt, úszógumihoz hasonló hólyagok képződnek, melyek biztosítják a víz felületén való lebegést. Levegővel telt, szivacsos, dudoros, úszógumiszerű szára segítségével lebeg a vízen a **közönséges vízijácint** is, melyet a II. világháborúban azért telepítettek a tavakba, hogy a japán pilóták azt higgyék, landolhatnak a sima, zöld mezőn.

Tutajozás, csónakázás

Egyes növényfajok úszógumi helyett tutaj- vagy csónakszerű képződménnyel tartják a víz felszínén magukat. A **sárga vízitők** lapos, széles levelei tutajként úsznak a felszínen. A legnagyobb édesvízi növény, az **amazonasi óriás-tündérrózsa** leveleinek széle fel is hajlik, 2 méter átmérőjű, tányérszerű csónakot formázva. A nagyobb levelek akár egy 50 kg-os embert is elbírnak.

Hosszútávúszó növények

A növények helyhez kötött életmódot folytatnak, ezért magvaik terjesztését külső segítségre bízzák: állatokra, szélre, vízre. A víz felszínén úszó magvak elképesztő távolságokra is képesek eljutni. A vízzel terjedő vagy hidrochor növények bajnoka a kókuszpálma, melynek termése, a **kókuszdió** hónapokig hánykolódhat a tengerek, óceánok vizén, mígnem az anyanövénytől akár több száz kilométerre partot ér, és kicsírázik.

Gyorsúszók az állatvilágban

A gyorsúszás rekordját egyértelműen a halak tartják. A repülőhalak családjába tartozó fajok nem csupán a vízben úszkálnak, hanem a megfelelő sebesség felvételével képesek a tenger fölé kilökní magukat, és repülni. Ahhoz, hogy egy ilyen hal fél percig repülhessen, 60 km/h sebességet kell elérnie úszás közben. A leggyorsabban úszó halfaj az Indiai- és a Csendes-óceánban honos fekete marlin. Csúcssebessége 130 km/h.

Vízen járás

Egyes állatfajok, amellet, hogy kiváló úszók, képesek a vízen járni. A Közép- és Dél-Amerika esőerdeiben honos baziliszkusz-gyíkok az esőerdőket átszelő folyók partján élnek. A ragadozóktól való meneküléskor a vízen is átszaladnak. Nemrég a tudósok megfejtették e vízen járás titkát. A gyík oly gyorsan szalad, hogy buborékokat hoz létre, ahogy a lába a vízbe csapódik, majd ezekről a buborékokról rugaszkodik tovább, mielőtt még szétpukkannának.

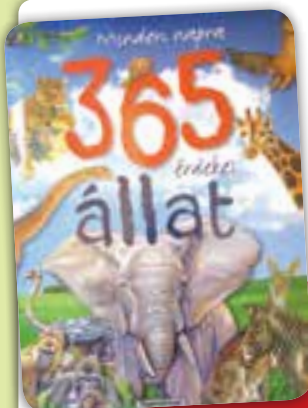
Halfogás állatokkal

Az ember számos kiváló úszóképességű állatot tanított be, és használt halászatra az évszázadok során. A régi magyarok is ismerték a halászsassal, gödénnyel, kutyával való halászatot.

Japánban és Kínában betanított kormoránokkal, sőt vidrákkal is fognak halat.

Kisköpe

A magyar állat- és növénynevekben gyakran szerepel a „vízi” és „úszó” előtag. Gyűjts minél több ilyen nevet!

A tanév során beküldött megfejtésekért könyvjutalmat nyertek: Nagy Sarolta, Mezőpanit; a lövétei IV.; a zabolai IV. B osztály.

Én iskolám,

köszönöm most neked...

(Ady Endre: Üzenet egykori iskolámba)

Iskola, szeretettel!

Maga a feladat segít és véd bennünket.

(Németh László)

Nagybánya önálló magyar iskolája, a város nagy szülöttének nevét viselő Németh László Elméleti Líceum 1998 szeptemberében nyitotta meg kapuit.

2014 szeptemberétől az iskola keretei között működtek óvárosi óvodacsoportok és elemi osztályok is. 2017-ben nagy álmunk teljesült: a Líceum óvodásai és kisiskolásai a református egyház által ingyen felajánlott iskolaépületbe költözhettek.

A felújított Híd utcai iskola az óváros központjában áll, a XIX. században épült. Itt tanított egykor Németh László író apja is, itt talált otthonra három óvodai csoport és öt elemi osztály, a felső tagozat pedig az iskola külvárosi épületében maradt.

A Híd utcai épületben a Magyar Kormány óvoda-fejlesztési programja keretében sikerült befejezni az iskolaudvart, berendezni egy korszerű játszóteret, alaposan felszerelni az óvodacsoportokat, és

számos felszerelést beszerezni az iskola konyhájába.

Váradai Izabella igazgatónő irányításával lelkes tanítók egyengetik az itt tanuló diákok útját: Bálint Tünde, Csendes Mónika, Cucuiat Attila, Csurka Tünde, Móré Éva.

Iskolánk titka a családi, személyes és megérett hangulat. Sokat foglalkozunk a gyermekek jellemével, mindent megteszünk fejlődésük érdekében. Célunk, hogy döntésképes gyerekeket neveljünk, akik képesek magukat értékelni, hibáikat kiszűrni, egymást segíteni.

20 éves iskolánk a tavaly hatalmas összefogással és lelkesedéssel szervezte meg A Magyar Nyelv Napjait és ennek

keretében a Kőrösi Csoma Sándor Anyanyelvi Vetélkedőt az Anyanyelvápolók Erdélyi Szövetségével, valamint a Napsugár gyermeklappal közösen.

Diákjaink kitartó munkával kiváló eredményeket érnek el megyei, országos, sőt nemzetközi versenyeken is. A nagyváradi országos mesevetélkedőről 2018-ban VUK csapatunk aranyéremmel tért haza. Rendszeresen részt veszünk a Bács-Kiskun Megyei Kisiskolák Közművelődési Egyesülete által szervezett kisnyelvész és kismatematikus versenyen. Évente örömmel szervezzük meg a Kányádi Sándor Szavalóverseny megyei szakaszát.

Tiszteljük, ápoljuk és védjük hagyományainkat, hogy jövőt tudjuk építeni a jelenben. Íme néhány tevékenységünk, amelyek tanítványaink személyiségét és képességeit fejlesztik: az őszi kézműves foglalkozás és madárijesztő szépségverseny, a Szent Márton napi lampionos felvonulás, a Mikulás-nap, a karácsonyi koncert, melyen fellépnek óvodásaink, kisiskolásaink, kórusunk, felső tagozatosaink pedig 25 nyelven köszöntik a szeretet ünnepét, a farsangi bál, a ballagás, számos művészeti, kulturális rendezvény, tanulmányi kirándulás. Mindezek szervezésében részt vállal a Schola-Parentis Egyesület.

Kedves Napsugár-olvasók! Szeretettel hívunk, és várunk benneteket a festői Nagybányára, látogassatok el iskolánkba, csodáljátok meg belülről ezertulipános Híd utcai épületünket.

A Németh László Elméleti Líceum tanítóközössége

Levelező

Tanév vége felé sokkal több levél érkezik tőletek. Mintha arra biztatnátok, hogy tartalékoljak belőlük a vakáció hónapjaira, mert akkor bizony kisebb gondotok is nagyobb szokott lenni, mint hogy a Napsugárnak és Kószabószának üzengetsetek.

Nos, én nem haragszom emiatt. Kívánom, hogy legyen vidám, mozgalmas nyaratok. Szeptemberben ismét találkozunk. Addig pedig olvasgatom a sok-sok biztató, ragaszkodó levelet, amit a tanév végéig írtatok: **Vasvári Dorka**, Érmihályfalva; **Ecsedi Dorottya**, Nagybánya; **Jakab Anett Judit**, Kend; **Gáll Árpád Csaba**, Torda; **Gaal Sándor**, Gyulakuta; **Bartalis Szidónia**, Székelyudvarhely; **Barabás Tímea Júlia**, Dés; **Hadnagy Csilla**, Ghevald Orsolya, Kolozsvár; **Székely Anna**, Négyfalu; **Marokházi Nimród**, Gyergyószentmiklós; **Orbán Andrea**, Kibéd; **Szász Desirée Adrienn**, Vajdaszentivány; **Nagy Kitti Nikolett**, Nyárádszereda; **Péter Petra**, Márkus Tünde, Marosvásárhely; a **szatmárnémeti** Bălcescu–Petőfi Iskola IV. C; a **nagyvárad** Szacsvey Imre Iskola III. J; a **marosvásárhelyi** Bolyai Farkas Líceum II., III., a L. Rebreanu Iskola III. E, a G. Coșbuc Iskola IV. B, a Református Kollégium IV.; a **négyfalusi** Zajzoni Rab István Líceum III.; a **sepsiszentgyörgyi** Váradi József Iskola IV. E; a **gyergyószentmiklósi** Fogarasy Mihály Iskola III. SbS; a **kolozsvári** Zenelíceum III. B osztálya; a **csíkszentdomokosi** IV. A; a **margittai** IV. B; a **marosvécsi** II.; az **aranyosgyéresi** IV.; a **kézdizsentkereszt**i IV.; az **esztelneki** IV.; a **zabolai** III., IV. B; a **szilágybagosi** IV. B; a **hármásfalusi** IV.; a **pécskai** II.; a **nagyszalontai** III. B; a **sárvásári** III.;

a **gyulakuti** III.; a **nyárádszeredai** III. B; a **mezőcsávási** IV. B; a **kendi** II. osztály; **székelyszenterzsébeti**, **krasznahorváti**, **magyarlapádi**, **szalárdi**, **árpádi**, **olthévízi** olvasóink.

- *Megtiszteltetés Napsugár-ország lakójának lenni. Kátai Annamária tanító néninek köszönhetően Börvelyt ismét a Napsugár-birodalom erős váraként jelölhetjük meg térképünkön: www.napsugar.ro/ittolvassak.php.*

- *Első levelemet édesanyámnak írtam, a másodikat neked. Szeretlek, Napsugár! Nagy-Galaczi Hajnal gyimesbükki osztályának üzenete szárnyakat adott szerkesztőségünknek.*

- *Mag Ottilia lövétei harmadikosai fáradhatatlanul végigdolgozták a tanévet, minden feladatunkat megoldották, minden versenyünkbe beneveztek. Kószabószalovagokká avatjuk őket.*

● **Molnár-Gál Sarolta** harmadikosai most még csak a nagyváradi Szent László Líceum udvarán róják a köröket, de hamarosan végigkarikáznak a város bicikliútjain is.

● **Oroszhegyen Bálint Piroska** tanító néni egyedül tartja a Napsugár-frontot. De tartja, és mi tanév végén ismét megköszönjük kikezdehetetlen barátságát.

● *Sok gyermekmosolyt küldünk szeretettel.* **Finna Enikő** tanító néni tordai osztálya legutóbbi munkáival kívánt nekünk napsütéses nyarat.

● **Petres László** tanító bácsi minden májusban megszervezi a **lujzikalagori Baka András Csángó Mesemondó Találkozót**. Képpünkön a szervező a két legjobb mesemondóval, a Napsugár-küldőndíjas **Bot Melániával** és **Szarka Katrinával**.

● **A marosvásárhelyi N. Bălcescu Iskola III. D osztálya** lelkes olvasónk. Fényképüket **Dobos Ágota** tanító néni küldte el szerkesztőségünknek.

● Nem véletlenül kaptam a Kószabósza nevet: szeretek utazni, de azt is szeretem, ha ti utaztok, és engem is meglátogattok úgy, mint a **margittai** negyedikesek, akik **Coznici Gabriella** és **Selinga Tímea** tanító nénivel kopogtattak be a Napsugárhoz.

Rejtvénypályázat

Miről panaszkodik a rajzon látható anyuka? A tanév utolsó pályázati rejtvényének megfejtéséből megtudod. A sorsoláshoz sok szerencsét, jó nyaralást, vidám vakációt kívánok!

A Rejtvénykirály

1	2	3	4	5	Ó	E		6	K	7	8	9	10
11						12	13		14				
15			16		17		18	19		20			
Á		21							22			23	B
	24			25						26			
27			28		29			30		31			
32				I		É	P						

VAJNÁR ILONA rejtvénye

VÍZSZINTES

1. A megfejtés
6. Félreáll az útjából
11. Hártyavékony lemez
12. Te meg én
14. Kétpúpú is van
15. Üres tér!
16. Kicsi a javából!
18. Olasz Sára monogramja
20. Tanulni kezd!

21. Életre kapó
24. Létezik
25. Lerohan, letámad valakit
26. Lombos növény
27. Sértetlenül
29. Este közepe!
30. Gömbölyű
32. SÜKŐ!

7. Igaz Tamás monogramja
8. Ház fedele
9. Ádám párja
10. Reszelni kezd!
13. Ionok, vég nélkül!
17. A végén pávás!
19. Egyik személy sem
21. Benedek ..., nagy mese-mondók
22. A végén feledtet!
23. Apró hiba
24. Épülni kezd!
26. Élez
27. Kötőszó
28. Férfi párja
31. Terem része!

FÜGGŐLEGES

1. Kaftán közepe!
2. Betegség
3. Rangjelző szó (RIAL)
4. Irán hivatalos pénzneme
5. Cimbor, pajtás

A tanév során beküldött megfejtésekért könyvjutalmat nyertek: Albert István, Kolozsvár; Orbán Andrea, Kibéd; Szász Dária Klementina, Kányád; Szilágyi Levente, Dés; a bethlenszentmihályi V. osztály.

Találd ki!

1

Felismered, minek nagyítottuk ki egy-egy részletét?

A SZOKÁS HATALMA
Könczey Elemér
karikatúrája

2

Peti és Zsófi kagylót gyűjtenek a tengerparton.

– Most egyforma számú kagylónk van – mondja Peti a hűgának. – De ha te adsz nekem egyet, akkor nekem kétszer annyi lesz, mint neked.

Hány kagylójuk van összesen?

– Milyen az abszolút hullámos haj?
– Amiben tengeribetegséget kap a fésű.

...

– Mi az abszolút lehetetlen?
– Tenger fenekére bugyit húzni.

...

A bűvár, mielőtt munkába áll, telefonon búcsúzik a feleségétől:

– Na, most már leteszem drágám, mert mindjárt lemerülök!

...

Moszatok napoznak a tengerparton. Az egyik megkérdezi a másiktól:

– Mondja, maga is moszat?

– Nem, én magam moszok!

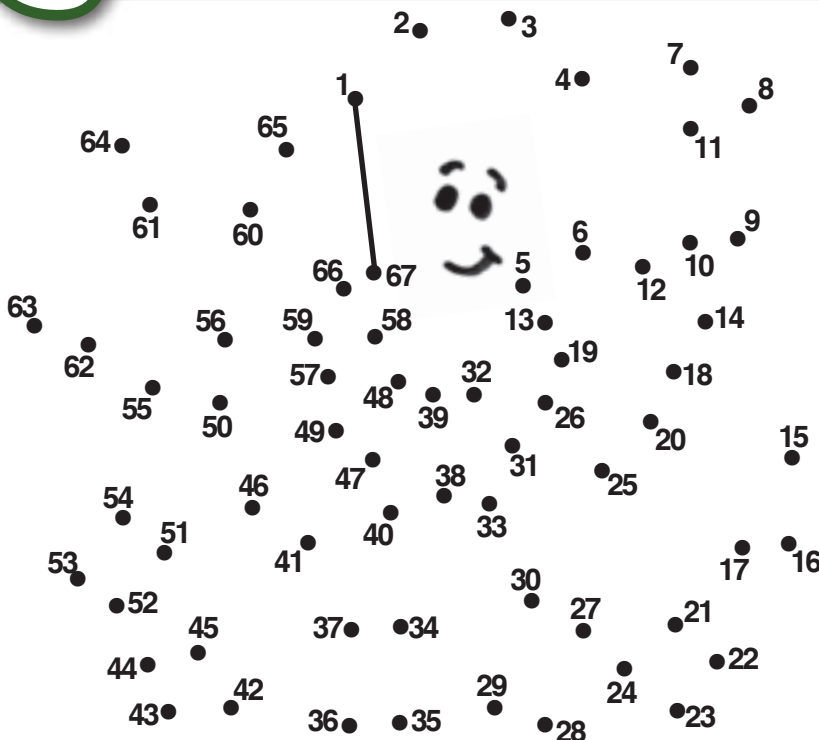
...

– Mit mond a vitorlázó, ha ízlik neki a rántott hús?

– Jó szelet!

3

Kösd össze a pontokat a számozás szerint 1-től 67-ig. Vajon hol tartózkodik az elrejtett figura?

Májusi megfejtések

- 1-anya és gyermeke
2-víz 3-jármű 4-piros
5-növény 6-három
- 1- Edit, csoki 2- Zsófi,
virág 3- Anna, kézimunka

Mit gondol...

a krokodil? Hát a csiga?
A legréfásabb ötleteket közöljük.

Mit gondol a béka?

A márciusi képünkhöz érkezett ötletekből:

- Gólya legyen a talpán, akinek a csőre ide is beleér!
- Szia, gólya, kapj el, ha tudsz!
- Tölcséres, de nem tornádó. Jaj, belecsúsztam!
- Segítség, elnyel ez a csúszda!
- Befelé még elfértem. Miért is ittam olyan sokat?!
- Micimackó, segíts, beszorultam!
- Cseberből vederbe, vagy tóból levélbe?
- Jaj, lila lettem, nem tudtam, hogy ez ruha-festőde!
- Zöld mezőben lila potty. Mi az?

- Mindig ilyen puha, zöld függőágyra vágytam.
- Tetszik a jelmezem? Töltött paprikának öltöttem.
- Virág vagyok, leveli...
- Hé, én nem vagyok baba, hogy bepólyáljanak!
- Megsüketülök! Mégsem kellett volna a trombitába csücsülnöm.
- Gyere, nézd meg az új tetőteraszomat. Szép innen a kilátás.
- Én is szeretlek, de ne ölelj ilyen szorosan!
- Báó! Ugye megijedtél?!

Szabó Csongor, Marosvásárhely; a sepsiszentgyörgyi Váradi József Iskola IV. E; a gyergyószentmiklósi Fogarasy Mihály Iskola III. B osztálya; az ivói III.; a szilágybagosi IV. B; a lövétei IV.; a zabolai IV. B osztály

Szólj, szám!

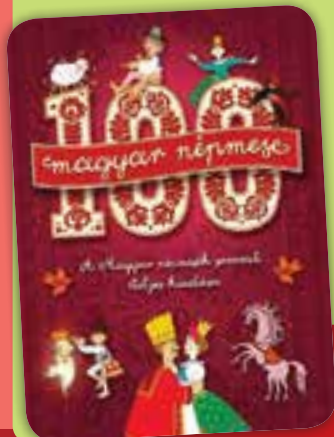
A Kőrösi Csoma Sándor Anyanyelvi Vetélkedő nagyenyedi országos döntőjébe 17 negyedikes csapat jutott be:

Brassó, Áprily Lajos Főgimnázium, IV. A; Csikszentdomokos, IV. A; Dicsőszentmárton, IV.; Kézdivásárhely, Petőfi Sándor Iskola, IV.; Kolozsvár, Református Kollégium, IV.; Marosvásárhely, Művészeti Szaklíceum, IV., L. Rebreanu Iskola, IV. G; Nagybánya, Németh László Líceum, IV.; Nagyenyed, Bethlen Gábor Kollégium, IV.; Nagyvárad, 16-os Iskola, IV., Szacsvey Imre Iskola, IV. B; Sepsiszentgyörgy, Székely Mikó Kollégium, IV. A, Váradi József Iskola, IV.; Szatmárnémeti, 10-es számú Iskola, IV., Kölcsey Ferenc Főgimnázium, IV.; Székelyudvarhely, Tamási Áron Gimnázium, IV.; Zilah, Iuliu Maniu Iskola, IV.

Szólj, szám! pályázatunkra 155 negyedikes csapat nevezett be. Közülük a legkitartóbbak, összesen 76 negyedik osztály NYELVŐR-DÍJAT kap a Napsugártól.

Olvassátok el honlapunkon, kik ők: www.napsugar.ro

A tanév során beküldött megfejtésekért könyvjutalmat nyertek: a marosvásárhelyi G. Coșbuc Iskola III. C osztálya; a gyulakuti III.; a seprődi III. osztály.

Maszat Művész és a tónusok

Próbáld ki ezt
a módszert színes
ceruzával vagy pasztell-
krétával is.

Itt a nyár, a NAGYVAKÁCIÓ. Ilyenkor több időnk van maszatalni, alkotni is. Nyaraláskor mindig jó, ha van nálatok egy kis vázlatfüzet és ceruza. Még az egyszerű grafitceruza is rejt jónéhány izgalmas lehetőséget. Most egy olyan technikáról írok, ami a satírozáson, a tónusokon, árnyalatokon alapszik.

Tépdess, vágj papírból szabálytalan formákat, csíkokat. Ezeket sablonszerűen helyezd a rajzlapra, majd a szélek mentét puha grafitceruzával satírozd be.

Ha egymás után többször elmozdítod a sablont, érdekes, ritmikus, térbeli felületet kapsz. Így akár hullámokat, felhős égboltot, de rengeteg más, egyedi rajzot készíthetsz.

MURÁDIN LOVÁSZ NOÉMI

A tanév során beküldött rajzokért, munkákért könyvjutalmat nyertek: Székely Anna, Négyfalu; a marosvásárhelyi G. Coşbuc Iskola IV. B; a négyfalusi Zajzoni Rab István Iskola III. osztálya.

Müller Kati 25 éve lapunk
képszerkesztője, grafikusa.

Kisiskolás koromban, ha megkérdezték: mi leszel, ha nagy leszel, azt válaszoltam: rajzoló a Napsugárnál. Esetleg a Lúdas Matyi című vicclapnál.

Mindkét folyóiratot sokat nézegettem, tanulmányoztam, szüleim azonban azt tanácsolták, a képzőművészet helyett válasszak valami hétköznapibb mesterséget. Így lettem építész, bár időközben mindig rajzolgattam a magam kedvére is. Aztán az élet mégis a gyermeklap, az illusztrálás, a karikatúra közelébe sodort. Tördelőként, képszerkesztőként az építészetten tanultak sem veszttek kárba. A Napsugár lapjain Kószabósza, a kíváncsi kissárkány alakja immár 17 éve kísér titeket a nagyvilág, a történelem, a sportok, a mesterségek felfedezőútján.

Nyárelő hava, június

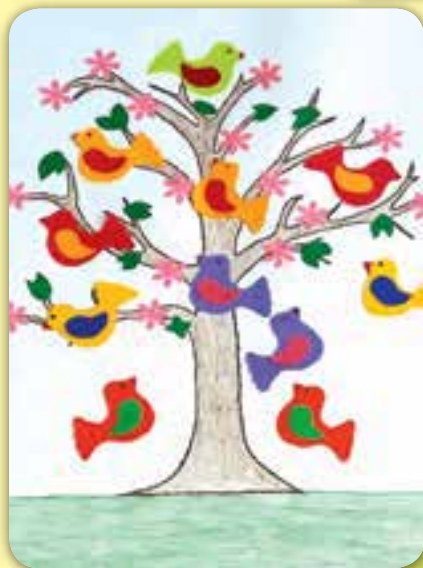
Szell Kristóf, Bartha Denise tordaharasztoni tanítványa, akárcsak Máté Erzsébet, Bogáti Alice Zita kendi kisdiákja szivaccsal festette meg a víz mélyén derengő fényeket. Ezt a sejtelmes világot Kristóf kollázs-halakkal, -sással, Erzsébet pedig festett kaviccokkal, kagylókkal, homokkal és ringó moszatágakkal népesítette be.

Már az ókorban is mozaikkal díszítették a paloták, templomok falát. **Bunáu Irén tanítónő** árpádi osztálya könnyedén színez ezzel a technikával.

Szilágyi-Székely Melinda tanító néni magyarlapádi kisdiákjai festett háttérre ragasztották a gondosan kivágott pitypangleveleket. A sárga bóbíták fonalból készültek.

Az írisz-technika a lap visszájára ragasztott papírsugarakkal tölti be a tetszőleges formájúra kiszabott ablakot egy papírlapon. **Fodor Emőke és Juhos Helga szamosújvári** negyedikesei ezt a „mesterséget” is kitanulták.

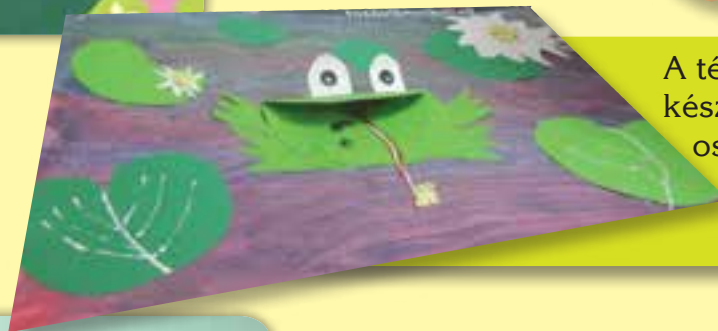

Mintalyukasztóval „szaporított” virágok, sablonnal rajzolt madárkák, még sincs két egyforma ág **Nagy Lenke tanító** néni ivói osztályának színpompás mesefáján.

Pávai Erika, Réti Ágnes és Czirmay Júlia dési
kisdiákjai madártollat gyűjtöttek, színesre pingál-
ták, cérnára fűzték, a lyukas papírtányért színez-
ték, aljára cérnából hálót szőttek.
Kitaláltatok: indián álomfogót készítettek,
mely kifogja, elűzi rossz álmainkat.

Ami nem látszik a képen: **Szigeti Éva zabolai
negyedikeseknek** pillangója hátulról mozgatható,
szárnyát rezgeti, és a virágra száll.
Ennek az osztálynak tanulója **Gajdó Kincső**
is, akinek tarajoshátú cápája minden
kis halat lenyel.

A térhatású kollázs is **Zabolán**
készült, **Fejér Ágota tanító néni**
osztályában. Reszkeszetek,
szúnyogok, mert a béka
nagyra tátja száját!

**Szakács Anikó székely-
szenterzsébeti osztályá-
nak** kézimunkáján a kukac
nagyra nő, no nem a levél-
től, hanem azért, mert teste
boszorkánylétra.

**Rémán-Zippenfenig
Sarolta Székely Edit**
tanító néni diákja
a **négyfalusi Zajzoni Rab**
István Líceumban.
Száját tátogató, mókás
kártyáját ti is elkészíthetitek.
Béka? Hal? Madár?
Bármi is legyen,
mindjárt bekap!

Ősi mesterség új
kézimunkán. **László
István, Károly Veronika**
tanító néni **csíkmenasági**
diákja körmönfonással ké-
szítette a csiga szorosán feltekert,
és papírra ragasztott házát.

Irkafirka

A madarak csicseregnek,
A békák brekegnek,
A szúnyogok zümmögnek.
A mezők kizöldülnek,
A bogarak előjönnek,
A felhők eltűnnek.
A biciklik előkerülnek,
A labdák ereszkednek,
Itt a nyár, gyerekek!

Sütő Csongor,
Gyergyószentmiklós

Borbély Milán Attila,
Sepsiszentgyörgy

Vraja-Lökös Emília,
Máramarossziget

Itt a nyár! Itt a nyár!
De ne maradjon el a tanulás!
Játszunk, szaladunk,
S a barátokkal találkozunk.
Ismétlünk, rajzolunk,
Közben mindig dúdolunk.
A fagyinyalás a kedvencünk lesz,
Így a hasunk is kerek lesz,
Mint a fagyigombóc,
és lesz rajta egy nagy pokróc.
Itt a nyár! Itt a nyár!

Pék Hanna,
Biharszentjános

Barabás Tímea Júlia,
Dés

Csodamadár száll az égen,
Csodaváros közelében.
Csodahangja csodát csinál,
Minden ember csak őt csodál.

Csodaszárnya csendet csapkod,
Csodacsőre csicseriborsó,
Csodatolla csillog-villog,
E vers is folytatódni fog...

Zsidó Emese Tímea,
Marosvásárhely

A cicámat szeretem,
Sokszor itatom, etetem.
Úgy hívják,
Hogy Marcipán,
Én Marcinak
Hívom inkább.

Fekete Mária Anna,
Marosvásárhely

Ez nem egy szó,
Nem egy érzés,
Hanem két lélek
Hol egymásra talál:
Ott van.
Üres házak,
Mit ez soha
Be nem töltött,
Nem tudod,
Mégis ott van.
Nem ígéret, mely majd
Beteljesedik,
Hanem ez a szeretet.

Csernik-Vass Dorka,
Marosvásárhely

Kovács Melánia Ágota,
Oltéhív

Szatmárnémeti,
Bălcescu-Petőfi
Iskola, IV. C osztály

Egyszer régen, mikor kinőtt a világ első piros rózsája, egy órát esett az eső, egy órát sütött a nap, és egy órát fújt a szél. A rózsza elhervadt, de szétszórta a magvait.

Lehullott a hó. Aztán eljött a tavasz. Gyönyörűséges kis levélkék dugták ki a fejüket.

Eljött a nyár. Megnőttek a levélkék. Rózsabokor lett belőlük, kinyíltak, és minden ember, állat, csúszómászó gyönyörködött a rózsában.

Juon Dávid, Korond

Volt egyszer egy kicsi, zöld domb. Ezen apró bogarak jöttek-mentek. Mindenkinek megvolt a sorrendje, sőt egy táblára ki is ragasztották, hogy senki se felejtse el.

Január: piros pöttyös katibogarak.

Február: hatalmas szarvú szarvasbogarak.

Március: nyolclábú, veszélyes, fekete pókok.

Április: hosszú, rózsaszín, csúszós giliszták.

Május: hangosan muzsikáló tücskök.

Június: veszélyes és ártalmatlan, apró kullancsok.

Július: barna, vékony botsáskák.

Augusztus: színes, mindenféle hernyók.

Szeptember: zümmögő, sárga csíkos méhek.

Október: a legfélelmetesebb ellenség, a lódarázs.

November: az apró, szorgos hangyák.

December: a pici, ugróbajnok bolhák.

Mindenki betartotta a sorrendet, mert ha nem, elűzték a kis zöld dombról, ahol mindig béke és meleg volt.

**Birton Viktória,
Marosvásárhely**

**Farkas Hanna,
Kolozsvár**

Egy tavaszi napon Grönland irányába haladt a Márvel nevű hajó. A rajta utazók egyszer csak megpillantottak egy hatalmas jéghegyet. A kapitány arra irányította gigantikus hajóját. Amint közelebb és közelebb kerültek, eléjük tárult a káprázatos, lélegzetelállító jéghegy, melyen pingvinek népes csapatát csodálhatták meg az utazók.

**Nagy Kriszta,
Marosvásárhely**

**Sándor Márk,
Szilágybagos**

**Nagy Jázmin,
Szatmárnémeti**

**Vasvári Dorka,
Érmihályfalva**

**Címlap:
OROSZ
ANNABELLA**

NAPSUGÁR, gyermekirodalmi lap. Kiadja a NAPSUGÁR Kft.
Főszerkesztő: ZSIGMOND EMESE. Képszerkesztő: MÜLLER KATI. Lapterv: Könczey Elemér.
Honlapszerkesztő, nyomdai előkészítés: Komáromy László. Műszaki szerkesztő: Várdai Éva.
Megrendelhető a szerkesztőség címén: 400462 Cluj, Bld. C. Brâncuși nr. 202. ap. 101.
E-mail: naps.sziv@napsugar.ro. www.napsugar.ro. Telefon/Fax: 0264/418001
A lapok árát a következő bankszámlákra várjuk: Cont IBAN: O45RNCB0106026602080001
B.C.R., CLUJ vagy RO70BTRL01301202P90961XX S.C. NAPSUGÁR- EDITURA S.R.L.
CUI: 210622. Készült a kolozsvári TipoOffset Kft. nyomdájában. ISSN 1221-7751

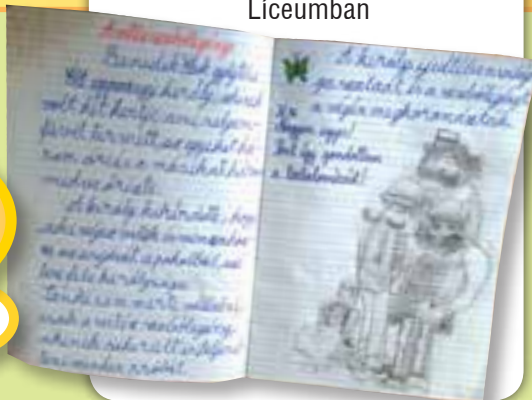
KÖRÖSSZABÓCSZA üzenetei

Olvasónapló. Szentmiklósi Zsófia,
Molnár-Gál Sarolta diákja a
nagyváradai Szent László Katolikus
Líceumban

Nagy Andrea tanító néni mezőpaniti osztályá-
nak kis tájfutói: Bartha Bálint, Sikó Attila
és Máthé Sára.

Olvass,
és küldj
rajzot róla!

Sportolj,

és küldj fényképet
magadról!

Iskolánk büszkesége
Banc Timea-Dea
ritmikus tornászlány.
Naponta három órát
edz, nemzetközi és
országos versenyen
szerzett érmeket.

Az iskolában is
kimagasló teljesít-
ményt nyújt – írta
Csurka Tünde
tanítónő a nagy-
bányai Németh
László Líceumból.

János Erzsébet tanító néni negyedikesei a szatmárnémeti
Bálcescu–Petőfi Iskolából e tanév legszorgosabb Napsugár-
olvasói: tíz hónapon át minden pályázatunk, játékunk megoldását
beküldték. Ez összesen 75 helyes választ jelent. Napsugár-
lovaggá avatjuk őket.

Balogh Zsófia bár még csak
másodikos Csizmadia Csilla
tanító néni osztályában, a
marosvásárhelyi Művészeti
Líceumban, szintén bekapcso-
lódott minden pályázatunkba, és
rendszeresen elküldte gyöngybetűs
megfejtéseit. Megérdemli a Napsugár-lovag
címet, akárcsak Nagy Sarolta, Nagy Andrea mezőpaniti
negyedik osztályos tanítványa.

**MESTERSÉGEM CÍMERE:
VAKÁCIÓ!**

E lapszám támogatói:

nka
Nemzeti Kulturális Alap

MINISZTERELNÖKSÉG
NEMZETPOLITIKAI ÁLLAMTITKÁRSÁG

BETHLEN GÁBOR
ALAPÍTVÁNY

Ára 4 lej, 400 Ft

